

Atbalsts bērniem ar Cukura diabētu

Ilze Veilande

BKUS diabēta aprūpes un apmācības māsa

22.04.2026.

Slimības definīcija

Cukura diabēts (*diabetes mellitus*)

ir hroniska vielmaiņas slimība, kuras galvenā pazīme ir paaugstināts cukura (glikozes) līmenis asinīs.

*Normālās glikozes vērtības asinīs

3,3-5,5 mmol/l t.d.

<7,8 pēc 2h

Biežāk sastopamie Cukura diabēta tipi-

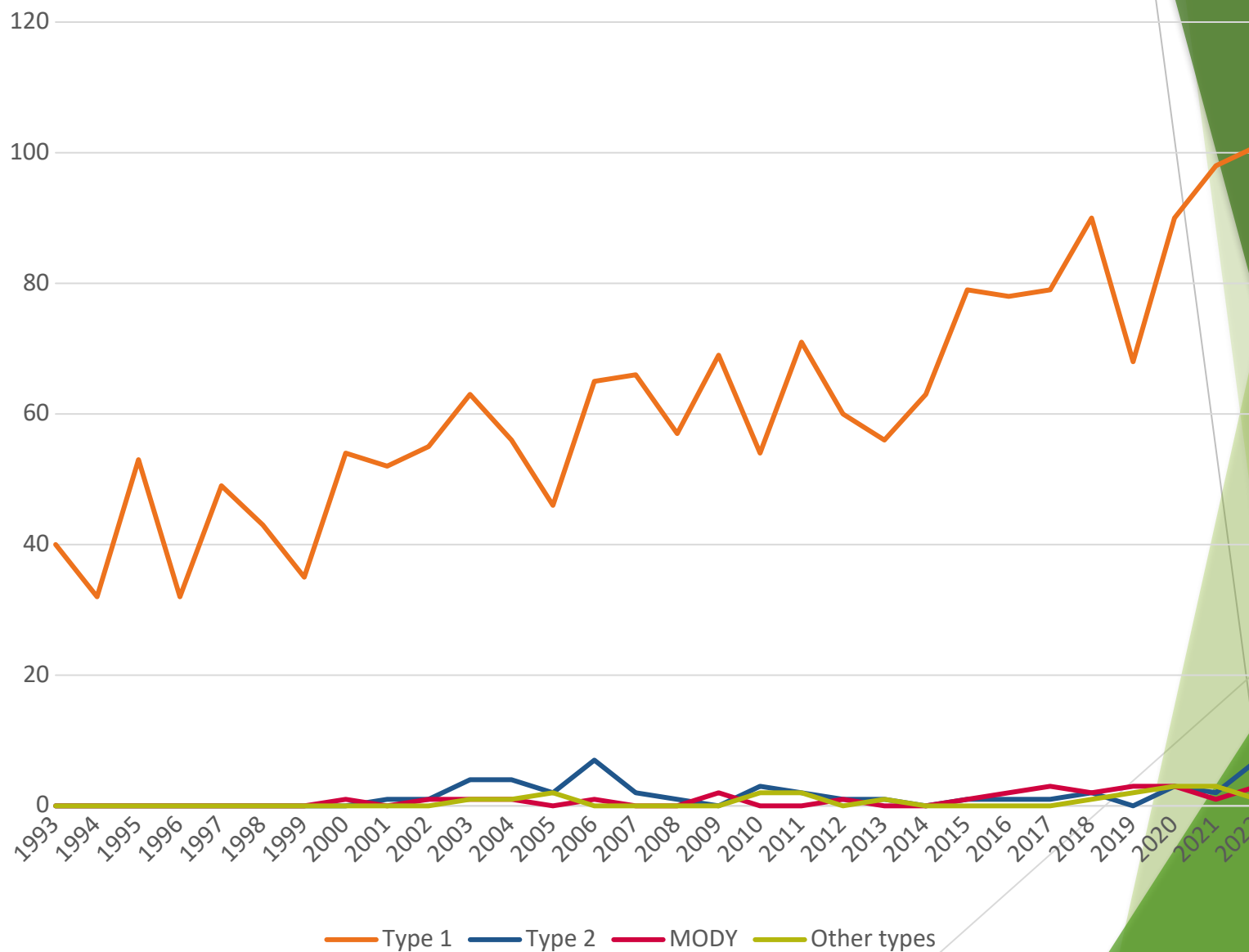
1. Tipa Cukura Diabēts – autoimūna procesa rezultātā beta šūnu bojāeja, kas noved līdz pilnīgam insulīna izsīkumam. Raksturīgs bērniem, pusaudžiem.

2. Tipa Cukura Diabēts – raksturīga insulīnrezistence, kas var kombinēties ar insulīna sekrēcijas traucējumiem aizkuņģa dziedzerī. Raksturīgs pieaugušajiem, īpaši ar aptaukošanos. Var būt arī bērniem.

Pirmreizēji diagnosticētie diabēta gadījumi Latvijā (0 – 18 yr)

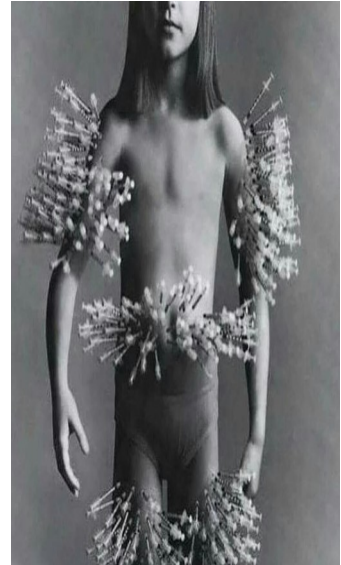
Insulin injection sites:

- Outer arm
- Abdomen
- Hip area
- Thigh

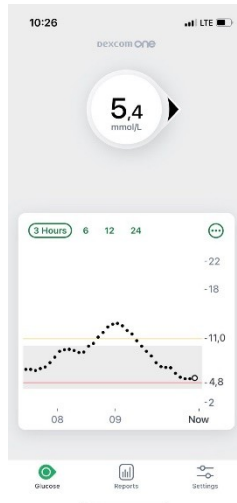
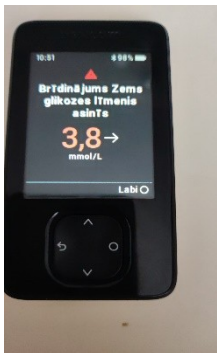

6 injekcijas dienā – 2190 reizes gadā ... 5 gados 10 950 injekcijas

6 glikēmijas kontroles dienā – 2190 dūrieni pirkstu galos gadā

MiniMed 780G - A deep dive into Medtronic's most advanced system
www.diabetes-connections.com

Valsts atbalsts līdz 18 gadu vecumam

- Glikozes monitorēšanas sensori 100% apmērā
- Insulīna sūkņi līdz 24 gadu vecumam 100% apmērā
- Insulīns 100% apmērā
- Glikēmijas teststrēmeles 100% apmērā (4 stripi dienā, ar sūkni 6)
- Īpašais kopšanas pabalsts (VDEĀVK atzinums)
- Invaliditātes statuss līdz 18 g.vecumam

Bērna iekļaušana sociālajā vidē

- PII, Skola, āpussskolas aktivitātes..
- Medicīnas māsu atbildība..? Amata pienākumu apraksts..
- Kur, kā, kurš veiks, uzraudzīs insulīna injekciju veikšanu?..
- Maltītes, OGH saturs ēdienkartē.., vai bērns apēd visu porciju.., kurš to var uzraudzīt un novērst iespējamu hipoglikēmiju..
- Asistents skolā..?
- Izglītības iestādes darbinieku apmācība
- Sadarbība ar ģimeni, vecākiem, BKUS speciālistiem

Keep tube sealed until ready to use.

Hipoglikēmija ir pazemināts glikozes līmenis asinīs $< 4 \text{ mmol/l}$
 $< 2,8 \text{ mmol/l}$ bīstams stāvoklis!

Svarīgi reaģēt ātri, uzņemt ātros ogļhidrātus- cukuru, sulu vai glikozes tabletes.

Samaņas zuduma gadījumā 113!
Stabila sānu guļa,
i/m Glikagons vai
I/ nazālais Glikagons

 DIABĒTA APMĀCĪBA

I/m Glikagons

Paškontrolle

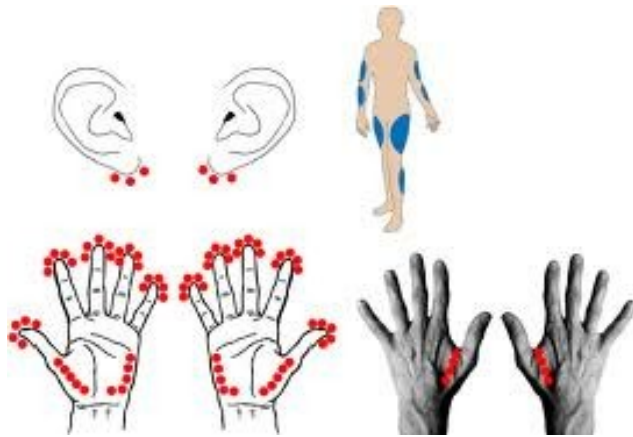
Glikēmijas paškontrolē

- Vidēji 4-5x dienā, mazi bērni, īpašas situācijas 8-10x dienā
- Vismaz 1-2 naktis mēnesī ~2.00-3.00
- Obligāti – pirms insulīna ievadīšanas
- LO = glikēmija < 0,8mmol/l
- HI = glikēmija > 33,3mmol/l
- Ja glikēmija > 3x pēc kārtas virs 16 mmol/l, jānosaka ketonvielas

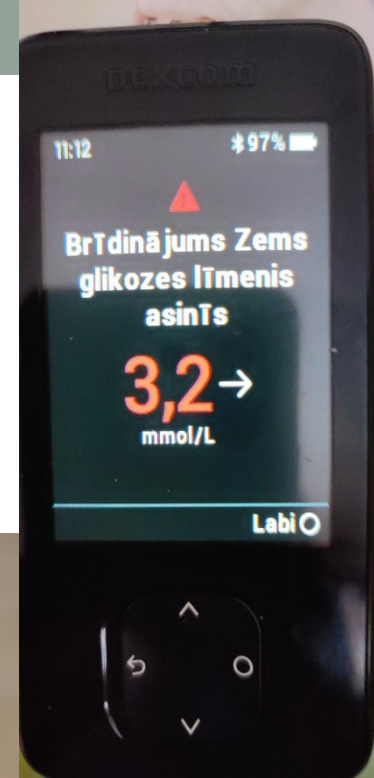
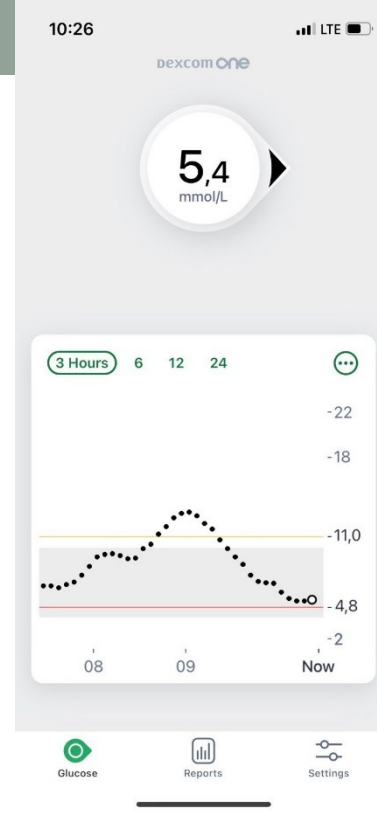
Kļūdainu rezultātu cēloņi, nosakot glikēmiju

- netīras rokas (salds, eļļa, putekļi, mitrums, ūdens, spirts, u.c)
- asins piliens (pārāk mazs piliens, saspiests pirksts)
- beidzies derīguma termiņš, atvērts iepakojums vairāk kā mēnesi
- mitrums, aukstums, karstums (atļautais t° diapazons 2° - 30°)
- nepareiza kodēšana (jaunākās paaudzes glikometri nav jākodē)
- asins sastāvs – hematokrīts, dehidratācija (ketoacidoze, zarnu infekcijas)

Alternatīvās vietas asins parauga paņemšanai

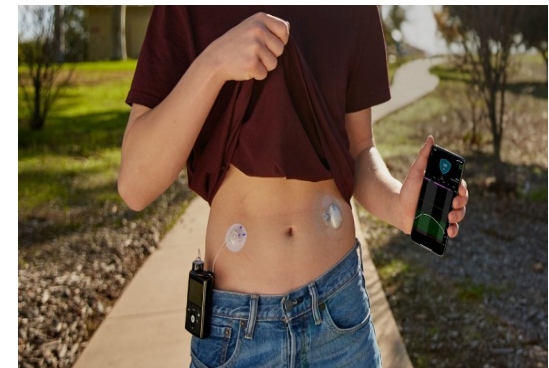
Glikozes sensori- Nepārtrauktas darbības glikēmijas monitorēšana

Dexcom One +
glikozes nepārtraukta
Monitorēšanas sistēma

Mini Med 780 G insulīna sūknis ar sensoru

RAL
ral.lv

Nano/A8 Toch Care Sistēma

Glikometrs.lv

Diabēta psiholoģiskā aprūpe

Biopsihosociālais modelis

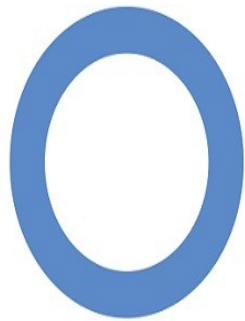

ierosina - lai izprastu slimību, ir jāsaprot kompleksā mijiedarbība starp bioloģiju (gēniem, vīrusiem), psiholoģiju (garastāvoklis, uzvedība) un sociālajiem faktoriem jauniešiem un viņu ģimenēm

tokyo by Riane Leafworks

@leaf_peace_tokyo by Riane

world diabetes day

14 November

19.03.26.

Pikets pie Saeimas!

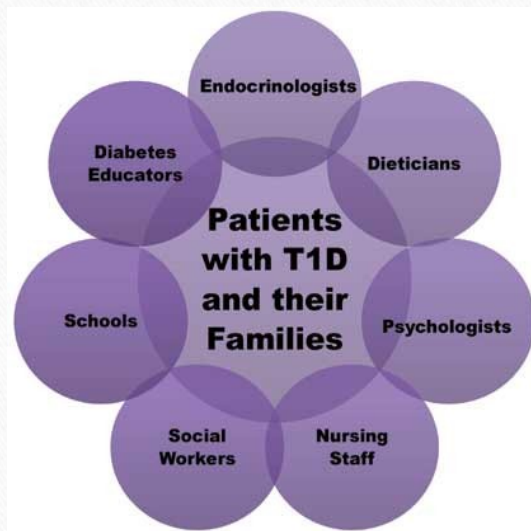
14.04.26.

Pikets pie MK

Gaidāmi tālākie soļi ceļā uz sensoru
apmaksu pēc 18 gadu vecuma
un insulīna sūkņu apmaksu arī pēc
24 gadu vecuma

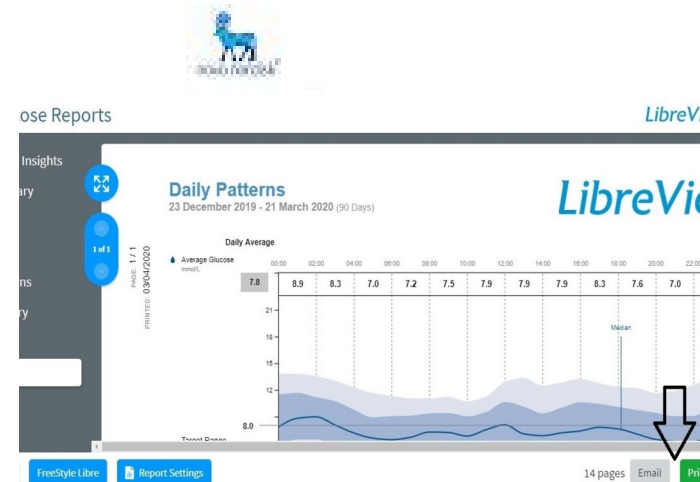

Sadarbības loma

*ISPAD Clinical Practise Consensus
Guidlines 2024.: Diabetes education
in Children and Adolescents*

Paldies par uzmanību!

Ilze Veilande 29156326

Diabēta konsultatīvais tālrunis 27801111

Bkus 4.endokrinoloģijas nodaļa 67064406

